

UDC (УДК) 346.26
JEL Classification: K 30, K 39

Долинська Марія Степанівна,

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри господарсько-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ
e-mail: m.s.dolynska@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-0352-5470

Смолин Григорій Васильович,

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри господарсько-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ
e-mail: grygorsmolyn@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1416-1772

Туркот Ольга Андріївна,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри господарсько-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ
e-mail: O.Turkot8@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-4505-3096

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ ЗА НОВИМ ЗАКОНОМ 2018 РОКУ

Анотація. Координація нормативних актів господарського законодавства про правовий статус суб'єктів господарювання полягає у їх змістовній переробці, усуненні розбіжностей і суперечностей, приведенні до внутрішньої узгодженості, спрямованих на стабільність відносин та виключення підстав руйнування і захоплення господарських товариств з волі інших суб'єктів. Зазначені причини обумовили прийняття Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», зміст якого спрямований на стабільність господарських відносин, зокрема, щодо встановлення жорсткої процедури їх створення, врегулювання питань формування статутного капіталу і корпоративних відносин. З'ясування новацій має теоретичне та практичне значення, оскільки дозволить встановити їх місце у системі господарсько-правових відносин, визначити специфіку їх правового регулювання, механізми захисту прав та інтересів суб'єктів цих відносин.

Ключові слова: товариство з обмеженою відповідальністю, товариство з додатковою відповідальністю, господарське товариство, захист, господарська діяльність.

Dolynska Mariia,

Doctor of Law, Associate Professor,
Head of the Department of Economic and Legal Disciplines
Lviv State University of Internal Affairs
e-mail: m.s.dolynska@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-0352-5470

Smolyn Hryhorii,

Candidate of Law, Associate Professor,
Professor of the Department of Economic and Legal Disciplines
Lviv State University of Internal Affairs
e-mail: grygorsmolyn@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1416-1772

Turkot Olha,

Candidate of Law, Associate Professor
of the Department of Economic and Legal Disciplines
Lviv State University of Internal Affairs
e-mail: O.Turkot8@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-4505-3096

THE MAIN ASPECTS OF THE ACTIVITY OF BUSINESS COMPANIES UNDER THE NEW LAW 2018 YEAR

Abstract. Limited liability companies and additional liability companies are the most common organizational and legal forms of enterprise in Ukraine. Therefore, this topic is relevant both for citizens and for legal entities in their interest and the availability of property for commercial business and, therefore, for the purpose of profit. The norms regulating the legal regime of the creation and implementation of further activity by economic partnerships, until its termination, were obsolete and required improvements. Therefore, the Law of Ukraine «On Limited Liability Companies and Additional Liability Companies» was adopted; the Law regulates the legal relations of the shareholders of limited liability companies and additional liability companies and eliminates practically all inconsistencies in the legislation concerning the legal regulation of the creation, operation and termination of activity.

The purpose of the article is to determine and consider the main aspects of the creation and regulation of business companies under the new law, and to carry out an analysis of innovations in comparison with the provisions of the Law of Ukraine «On Business Companies».

The authors used such methods of scientific knowledge: historical and legal, structural and functional, and the method of complex analysis.

The scientific novelty of the main results of the study is thorough considering innovations regarding the legal regulation of the creation, operation and termination of the activity of limited liability companies and additional liability companies and making a comparative analysis of the mentioned norms with the norms of the Law of Ukraine «On Business Companies».

The analysis of the Law of Ukraine «On Limited Liability Companies and Additional Liability Companies» gives great expectations for the creation and development of business entities, providing a mechanism for preventing their seizure, which is not limited to the above novels, but requires their full interpretation and application.

Key words: limited liability company, additional liability company, business company, protection, economic activity.

DOI 10.32518/2617-4162-2018-2-17-24

Вступ

Товариства з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) та товариства з додатковою відповідальністю (далі – ТДВ) найпоширеніші організаційно-правові форми підприємництва в Україні. Оскільки саме такі форми обирають громадяни і юридичні особи за їх інтересом і наявністю майна для здійснення комерційної господарської діяльності і, відповідно, з метою отримання прибутку. Необхідно зауважити, що створення та діяльність підприємств у вказаних організаційно-правових формах була врегульована Законом України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 року №1576-XII [1] (далі – ЗУ «Про ГТ»). Відповідно до ст. 11-1 ЗУ «Про ГТ», законодавство про господарські товариства (далі – ГТ) ґрунтується на нормах, установлених Конституцією України [2] і складається із Цивільного кодексу України [3], Господарського кодексу України [4], ЗУ «Про ГТ», інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цих законодавчих актів. Проте положення якого є застарілими

та потребують вдосконалень, обумовленими такими об'єктивними умовами: лібералізація економіки, дерегуляція, підтримка промисловості та малого і середнього бізнесу, дисбаланс публічних і приватних інтересів, протиправне заволодіння майном суб'єктів господарювання, забезпечення узгодженості та стабілізації їх дій вимагають відповідного нормативно-правового забезпечення. Саме тому нагальним було прийняття Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII [5] (далі – ЗУ «Про ТОВ та ТДВ»). У вказаному законодавчому акті врегульовано порядок створення та здійснення діяльності в ТОВ та ТДВ.

Вітчизняними авторами, які досліджували нововведення щодо правового статусу ГТ є такі: (О. Гречаний (O. Hrechanyi), 2018); (І. Дерев'янка (I. Derevianko), 2018), (Р. Кобець (R. Kobets), 2018), (В. Мельниченко (V. Melnychenko), 2018), (О. Степанюк (O. Stepaniuk), 2018), (А. Фомін (A. Fomin), 2018) та інші. Зарубіжними авторами, які

досліджують правовий статус ГТ є: (S. Bohrer (С. Борер), 2007), (В. Сівцов (V. Sivtsov), 2015) та інші.

О. Гречаний досліджує основні аспекти ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» (Гречаний, 2018) [6]. І. Дерев'янка досліджує основні нововведення ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» (Дерев'янка, 2018) [7]. Р. Кобець досліджує реалізацію права на вихід залежно від розміру частки у статутному капіталі ГТ (Кобець, 2018) [8]. В. Мельниченко досліджує зміни, які необхідно внести до статуту у зв'язку з прийняттям ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» (Мельниченко, 2018) [9]. М. Сарвас досліджує порядок створення, діяльності та припинення, права та обов'язки учасників ГТ [10]. О. Степанюк досліджує новий закон та зазначає, що зміни до статутів є невідворотними (Степанюк, 2018) [11]. А. Фомін визначає нововведення у регулюванні діяльності ГТ (Фомін, 2018) [12].

С. Борер досліджує правове регулювання діяльності ГТ, зокрема порядок прийняття рішень щодо здійснення діяльності та управління товариством у штаті Делавер у Сполучених Штатах Америки (Bohrer, 2007) [13]. В. Сівцов досліджує особливості правового регулювання товариства з обмеженою відповідальністю у Німеччині (Сівцов, 2015) [14].

Отже, правові аспекти створення, функціонування та припинення діяльності досліджували вітчизняні і закордонні вчені. Актуальність цих досліджень зумовлена усуненням прогалин у законодавстві щодо належного врегулювання інтересів та у подальшому для отримання прибутків, внаслідок здійснення комерційної діяльності господарськими товариствами.

Актуальність наукового дослідження виявляється також у необхідності порівняння норм ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» із нормами ЗУ «Про ГТ» та визначення нововведень, які є сьогодні у зв'язку з прийняттям нового закону. Виокремлення, роз'яснення та порівняння новацій із попереднім законодавчим актом, який регулював порядок створення, функціонування і припинення діяльності господарських товариств, необхідне для осіб, які планують сьогодні утворювати суб'єкти господарювання із організаційно-правовою формою товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю, а також для господарських товариств у частині внесення змін до статутних документів та врегулювання діяльності відповідно до змін, які прийнято ЗУ «Про ТОВ та ТДВ». Проблемою, у зв'язку з чим проведено наукове дослідження, є недостатня кількість ґрунтовних досліджень щодо цієї тематики, у яких роз'яснено новації та проведено аналіз новацій із нормами ЗУ «Про ГТ».

Метою статті є визначення і розгляд основних аспектів створення та регулювання діяльності ГТ за новим законом. Проведення аналізу нововведень порівняно із нормами ЗУ «Про ГТ».

1. Порядок створення господарських товариств

У червні 2018 року набрали чинності майже усі положення ЗУ «Про ТОВ та ТДВ», окрім ч. 2 ст. 23, яка набере чинності через рік. Варто зазначити, що положення ЗУ «Про ГТ» про ТОВ та ТДВ втратили чинність на підставі прийняття ЗУ «Про ТОВ та ТДВ». Відповідно до вказаного законодавчого акта положення щодо діяльності товариств набули змін. Нововведень є значна частина, і відповідно, в рамках однієї статті їх розкрити неможливо. У даному разі розглянемо новації з питань організаційно-правових засад створення та діяльності товариств.

1. *Кількість учасників.* Насамперед серед усіх нововведень необхідно зауважити на те, що у ст. 4 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» не встановлені обмеження щодо кількості учасників ТОВ та ТДВ. Зокрема, у положеннях ст. 50 ЗУ «Про ГТ» було визначено обмежене число учасників ТОВ – максимально 100 осіб.

2. *Перелік відомостей у статуті.* Передбачене у ст. 11 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» значне зменшення переліку відомостей, які зазначають у статуті товариства, зокрема: повне та скорочене (за наявності) найменування; органи управління товариством, їх компетенцію, порядок прийняття ними рішень; порядок вступу до товариства та виходу з нього, а також, інші відомості, що не суперечать закону. У ст. 4 ЗУ «Про ГТ» було визначено значно більшу частину положень, які повинні містити установчі документи товариств.

3. *Термін для внесення вкладів.* Стосовно формування статутного капіталу товариства у ст. 12 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» передбачено, що його розмір складається і з номінальної вартості його часток, і у %, які повинні відповідати співвідношенню номінальної вартості його частки та статутного капіталу товариства. Вклад у негрошовій формі повинен мати грошову оцінку, що затверджується einstimmig рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь усі учасники товариства. У ст. 14 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» встановлено, що кожен учасник товариства повинен повністю внести свій вклад протягом 6-ти місяців з дати державної реєстрації товариства, якщо у статуті не передбачено інших положень. Зокрема у ст. 52 ЗУ «Про ГТ» визначено термін внесення вкладів – один рік.

Відтак варто зауважити, що загалом новий закон справляє вельми позитивне враження, оскільки його норми спрямовані на протидію «рейдерам». Зокрема норма щодо вкладів у негрошовій формі, грошова оцінка яких затверджується одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь усі учасники товариства. Проте зазначимо, що він не позбавлений норм, які потребують вдосконалення. Зокрема щодо визначення скороченого переліку відомостей, які зазначають у статуті товариства, порівняно із переліком, який був визначений у ЗУ «Про ГТ». На нашу думку, потрібно прописати у ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» положення, які зазначають у статуті товариства, зокрема щодо складу засновників та учасників, розміру та порядку утворення статутного (складеного) капіталу, порядку розподілу прибутків та збитків, порядку прийняття рішень органами товариства, включаючи перелік питань, у яких необхідна кваліфікована більшість голосів, порядку підписання установчих документів, порядку внесення змін до установчих документів та порядку ліквідації і реорганізації товариства. Адже, використовуючи прогалини у законодавстві, зокрема щодо відсутності вказаних положень, «рейдери» у кожному окремому випадку мають власну схему посягання на майно суб'єктів господарювання, яку вдало використовують.

2. Порядок діяльності господарських товариств

1. Загальні збори учасників. У ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» немає положень щодо кворуму учасників на загальних зборах товариства. Зокрема у ст. 60 ЗУ «Про ГТ» було визначено, що загальні збори учасників вважаються повноважними, якщо на них присутні учасники (представники учасників), що володіють у сукупності більш як 50% голосів. З метою забезпечення оперативності в роботі товариства у ст. 33 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» передбачено проведення загальних зборів учасників у режимі відеоконференції. Вказаного положення не було відображено у ЗУ «Про ГТ». У ст. 35 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» визначено порядок заочного голосування, тобто учасник товариства може взяти участь у загальних зборах учасників, шляхом надання свого волевиявлення щодо голосування з питань порядку денного у письмовій формі. Справжність підпису засвідчується нотаріально. У ст. 36 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» визначено перелік питань, з яких не може бути прийнято рішення шляхом опитування. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосували всі учасники товариства. У ст.ст. 30, 33, 34 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» визначено перелік питань, з яких

рішення загальними зборами учасників приймаються трьома чвертями голосів, більшістю голосів та одностайно. Варто зауважити, що у ст.ст. 41, 59 ЗУ «Про ГТ» визначено прийняття рішення загальними зборами учасників простою більшістю голосів та учасниками, які сукупно володіють більш як 50% загальної кількості голосів. Відповідно до ст. 31 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ», учасники, які на день подання вимоги сукупно володіють 10 або більше % статутного капіталу товариства отримали право на вимогу щодо скликання загальних зборів учасників. У ст. 61 ЗУ «Про ГТ» було визначено право вимоги скликання позачергових загальних зборів в учасників товариства, що володіють сукупно більш як 20% голосів.

2. Контроль за діяльністю директора. У ст. 38 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» визначено, що у разі утворення наглядова рада товариства контролює та регулює діяльність виконавчого органу товариства (директора). У ст. 63 ЗУ «Про ГТ» було визначено, що контроль за діяльністю дирекції здійснює ревізійна комісія.

3. Обов'язки учасників та товариства. У ст. 6 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» визначено обов'язки учасників товариства. Порівнюючи вказані положення із положеннями ЗУ «Про ГТ», необхідно зазначити, що значно скорочено перелік обов'язків учасників товариства у ЗУ «Про ТОВ та ТДВ». Зокрема визначено такі: дотримуватися статуту; виконувати рішення загальних зборів учасників товариства. Проте визначено, що учасники можуть мати обов'язки, встановлені законом та статуту товариства. У ст. 11 ЗУ «Про ГТ» було визначено значно більше обов'язків учасників товариства. У ч. 3 ст. 27 та ч. 5 ст. 26 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ», стосовно виплати дивідендів, встановлено таке: товариство виплачує дивіденди особам, які були учасниками товариства на день прийняття рішення про виплату дивідендів. У ЗУ «Про ГТ» вказане обмеження відсутнє.

4. Значні правочини та правочини із заінтересованістю. З метою забезпечення збереження майна у ч. 1 ст. 44 «Про ТОВ та ТДВ» зазначено, що рішення про надання згоди на вчинення правочину, якщо вартість майна, робіт або послуг, що є предметом такого правочину, перевищує 50% вартості чистих активів товариства станом на кінець попереднього кварталу, приймаються виключно загальними зборами учасників. У ст. 45 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» визначено поняття «правочину, щодо якого є заінтересованість» як правочин, якщо він укладається товариством з будь-ким із таких осіб: посадовою особою товариства або її афілійованою особою; учасником, який одно-

осібно або спільно з афілійованими особами володіє часткою, що становить 20% статутного капіталу товариства, або його афілійованими особами; юридичною особою, в якій будь-яка з осіб є членом органу товариства; іншою особою, визначеною статутом товариства. Якщо ж учасники товариства не дійшли згоди з цього питання, то вказані правила не застосовуються. Щодо відповідальності передбачено, що посадові особи товариства, винні у порушенні порядку вчинення значних правочинів та правочинів із заінтересованістю, солідарно відповідають за збитки, завдані товариству. У ЗУ «Про ГТ» вказані положення відсутні.

На нашу думку, варто усунути прогалини у законодавстві та визначити у ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» положення щодо кворуму учасників на загальних зборах товариства. Нині у «рейдерів» є можливість приймати рішення на їх користь у разі відсутності необхідної кількості учасників на загальних зборах товариства.

Зазначимо, що позитивними є норми щодо прийняття трьома чвертями голосів усіх учасників товариства рішень з таких питань: про виділ, злиття, поділ, приєднання, ліквідацію та перетворення товариства обрання комісії з припинення (ліквідаційної комісії), затвердження порядку припинення товариства, порядку розподілу між учасниками товариства у разі його ліквідації майна, що залишилося після задоволення вимог кредиторів, затвер-

дження ліквідаційного балансу товариства; внесення змін до статуту товариства та щодо зміни розміру статутного капіталу товариства. Вказані питання використовують «рейдери» при здійсненні посягань на майно суб'єктів господарювання. Тому нововведення, які прийняті новим законом, є, безумовно, актуальними та сприяють протидії «рейдерам».

Щодо зменшення переліку обов'язків учасників товариства, то варто зазначити, що таке нововведення є незовсім позитивним. Зокрема у ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» необхідно прописати обов'язок про нерозголошення комерційної таємниці та конфіденційної інформації про діяльність товариства. Внесення таких змін необхідне для протидії «рейдерам», які вчиняють посягання, використовуючи такий спосіб, як збір конфіденційної інформації про діяльність товариства та комерційної таємниці від тих учасників товариства, які не схвалюють діяльність товариства, оскільки їх думку при проведенні голосування не було враховано, або у випадку інших порушень їх законних прав та інтересів.

Щодо надання згоди на вчинення значних правочинів та правочинів із заінтересованістю необхідно зазначити, що вказані норми є позитивними, оскільки такі правочини можуть прийматися з ініціативи «рейдерів», саме тому необхідно щоб учасники товариства дійшли згоди у цьому питанні.

Порівняльна таблиця законодавчих вимог до організації бізнес-компаній
(Comparative table of legislative requirements for the organization of business companies)

Основні положення	ЗУ «Про ГТ»	ЗУ «Про ТОВ та ТДВ»
К-сть учасників	Максимальна кількість 100 осіб (ст. 50)	Не обмежується (ст. 4)
Заочне голосування	Положень немає	Учасник товариства може взяти участь у загальних зборах учасників шляхом надання свого волевиявлення щодо голосування з питань порядку денного у письмовій формі (ст. 35)
Скликання загальних зборів учасників	Позачергові загальні збори учасників скликаються: – за наявності обставин, зазначених в установчих документах; – на вимогу виконавчого органу; – учасники товариства, що володіють сукупно більш як 20% голосів, мають право вимагати скликання позачергових загальних зборів учасників у будь-який час і з будь-якого приводу, що стосується діяльності товариства. Якщо протягом 25 днів голова товариства не виконав зазначеної вимоги, вони вправі самі скликати загальні збори учасників (ст. 61)	Загальні збори учасників скликаються: 1) з ініціативи виконавчого органу товариства; 2) на вимогу наглядової ради товариства; 3) на вимогу учасника або учасників товариства, які на день подання вимоги сукупно володіють 10 або більше % статутного капіталу товариства (ст. 31).

Щодо заочного голосування варто зазначити, що при позитивному аспекті щодо економії часу, необхідно не забувати про недобросовісних нотаріусів, які вчиняють правочини на користь «рейдерів».

Щодо зменшення % у статутному капіталі, яким повинні володіти учасники в сукупності для скликання загальних зборів на їх вимогу, зазначимо, що «рейдери», які посягають на майно суб'єктів господарювання, таким способом «рейдерства», як грінмейл (викуплення часток в учасників товариства), мають тепер можливість скликати загальні збори для прийняття рішень на їх користь за наявності у них сукупно 10% статутного капіталу товариства. Тому, на нашу думку, варто у ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» прописати, що можливість скликати загальні збори мають учасники, які на день подання вимоги сукупно володіють 20 або більше % статутного капіталу товариства.

Висновки

Як бачимо, в умовах адаптації суб'єктів господарювання до ринкових відносин обґрунтування таких механізмів одне із найголовніших завдань сучасної науки господарського права, спрямованої на забезпечення зацікавленості суб'єктів господарювання у підвищенні ефективності виробництва, стимулюванні ініціативи та підприємливості, гармонізації приватних та публічних інтересів, координації, стабілізації та захисту їх інтересів від протиправних посягань. Реалізація цих положень відображена у новому законі про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю. Їх аналіз дає великі сподівання щодо створення і розвитку суб'єктів господарювання, забезпечення механізму запобігання їх захопленню, що не вичерпується переліченими новелами, а вимагає повного їх осмислення і застосування.

Отже, ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» порівняно з ЗУ «Про ГТ» справляє вельми позитивне враження, оскільки його норми спрямовані на протидію «рейдерам». До вказаних норм необхідно

віднести такі: щодо вкладів у негрошовій формі, грошову оцінку яких затверджується одностайним рішенням загальних зборів учасників; щодо прийняття трьома чвертями голосів усіх учасників товариства рішень з таких питань: прийняття рішень про виділ, злиття, поділ, приєднання, ліквідацію та перетворення товариства обрання комісії з припинення (ліквідаційної комісії), затвердження порядку припинення товариства, порядку розподілу між учасниками товариства у разі його ліквідації майна, що залишилося після задоволення вимог кредиторів, затвердження ліквідаційного балансу товариства; внесення змін до статуту товариства; щодо зміни розміру статутного капіталу товариства; щодо надання згоди на вчинення значних правочинів та правочинів із заінтересованістю та ін.

Порівнюючи із ЗУ «Про ГТ», до норм ЗУ «Про ТОВ та ТДВ», які потребують доопрацювання, необхідно зазначити такі пропозиції:

1. Доцільно визначити положення, які прописують у статуті товариства, зокрема щодо складу засновників та учасників, розміру та порядку утворення статутного (складеного) капіталу, порядку розподілу прибутків та збитків, порядку прийняття рішень органами товариства, включаючи перелік питань, по яких необхідна кваліфікована більшість голосів, порядку підписання установчих документів, порядку внесення змін до установчих документів та порядку ліквідації і реорганізації товариства.

2. Визначити кворум учасників на загальних зборах товариства.

3. Прописати обов'язок щодо нерозголошення комерційної таємниці та конфіденційної інформації про діяльність товариства.

4. Вказати, що можливість скликати загальні збори мають учасники, які на день подання вимоги в сукупності володіють 20 або більше % статутного капіталу товариства.

Варто зазначити, що в межах однієї статті всіх новацій вказаного закону висвітлити неможливо. Відповідно, це питання потребує подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576-XII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
5. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закону України від 6 лютого 2018 р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2275-19/conv/print1511781376755176>

6. Гречаний О. Все, що потрібно знати: новий Закон про товариства з обмеженою відповідальністю. URL: <https://investgazeta.ua/blogs/vse-shcho-potribno-znati-novij-zakon-pro-tovaristva-z-obmezhenoyu-vidpovidalnistyu>
7. Дерев'яно І. Закон про ТОВ: що змінилося і навіщо? URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/korporativne-pravo-ma/zakon-pro-tov-shcho-zminilosya-i-navishcho.html>
8. Кобець Р. Новий закон про ТОВ: Порядок виходу учасника з товариства. URL: <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/novij-zakon-pro-tov-mozhливosti-ta-riziki-339557/>
9. Мельниченко В. Новий закон про ТОВ: на що звернути увагу? URL: <http://agravery.com/uk/posts/show/novij-zakon-pro-tov-na-so-zvernuti-uvagu>.
10. Сарвас М. Колонка юриста: що дає новий Закон «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». URL: <https://dyvys.info/2018/02/20/kolonka-yurysta-shho-daye-novij-zakon-pro-tovarystva-z-obmezhenoyu-ta-dodatkovoyu-vidpovidalnistyu/>
11. Степанюк О. Новий закон про товариства з обмеженою відповідальністю: зміни до статутів невідворотні. URL: <http://tgn.in.ua/2018/02/16/novij-zakon-pro-tovarystva-z-obmezhenoyu-vidpovidalnistyu-zminy-dostatutiv-nevidvorotni/>.
12. Фомін А. Нове законодавство: зміни в регулюванні товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю. URL: <https://barristers.org.ua/news/nove-zakonodavstvo-zminy-v-regulyuvanni-tovarystv-z-obmezhenoyu-vidpovidalnistyu-ta-tovarystv-z-dodatkovoyu-vidpovidalnistyu/>
13. Bohrer S. Merger and Acquisition: Protecting the Rights of Minority Shareholders in Privately Owned Companies. *Insights*. 2007. Vol 21(4). P. 1.11. URL: https://www.jurists.co.jp/en/publication/tractate/docs/o_070606_sdb.pdf.
14. Сівцов В. Досвід інших країн: Про деякі особливості правового регулювання товариства з обмеженою відповідальністю в Німеччині. URL: <https://cgpa.com.ua/novini/pro-deyaki-osoblivosti-pravovogo-regulyuvannya-tovaristva-z-obmezhenoyu-vidpovidalnistyu-v-nimechchini/>.

References

1. Pro hospodarski tovarystva: Zakon Ukrainy vid 19.09.1991 r. №1576-XII [On Business Companies: the Law of Ukraine No. 1576-XII of September 19, 1991] *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (Information from the Verkhovna Rada of Ukraine)*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12> [in Ukr.]
2. Konstytutsiia Ukrainy (1996): Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR [The Constitution of Ukraine: the Law of Ukraine No. 254k/96-VR of June 28, 1996] *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (Information from the Verkhovna Rada of Ukraine)*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> [in Ukr.]
3. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy (2003): Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV [The Civil Code of Ukraine: the Law of Ukraine No. 435-IV of January 16, 2003] *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (Information from the Verkhovna Rada of Ukraine)*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [in Ukr.]
4. Hospodarskyi kodeks Ukrainy (2003): Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 436-IV [The Commercial Code of Ukraine: the Law of Ukraine No. 436-IV of January 16, 2003] *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (Information from the Verkhovna Rada of Ukraine)*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> [in Ukr.]
5. Pro tovarystva z obmezhenoiu ta dodatkovoiu vidpovidalnistiu (2018): Zakon Ukrainy vid 6 liutoho 2018 roku № 2275-VIII [On Limited Liability Companies and Additional Liability Companies: the Law of Ukraine No. 2275-VIII of February 6, 2018] *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (Information from the Verkhovna Rada of Ukraine)*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2275-19/conv/print1511781376755176> [in Ukr.]
6. Hrechanyi O. (2018) Vse, shcho potribno znaty: novyi Zakon pro tovarystva z obmezhenoiu vidpovidalnistiu [All you need to know: The new Law on Limited Liability Companies]. URL: <https://investgazeta.ua/blogs/vse-shcho-potribno-znati-novij-zakon-pro-tovaristva-z-obmezhenoyu-vidpovidalnistyu> [in Ukr.]
7. Derevianko I. (2018) Zakon pro TOV: shcho zminylosia i navishcho? [The Law on LLC: what has changed and why?]. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/korporativne-pravo-ma/zakon-pro-tov-shcho-zminilosya-i-navishcho.html> [in Ukr.]
8. Kobets R. (2018) Novyi zakon pro TOV: Poriadok vykhodu uchasnyka z tovarystva [New Law on LLC: The procedure of the shareholder withdrawal from the partnership]. URL: <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/novij-zakon-pro-tov-mozhливosti-ta-riziki-339557> [in Ukr.]
9. Melnychenko V. (2018) Novyi zakon pro TOV: na shcho zvernuty uvahu? [New Law on LLC: What to pay attention to?]. URL: <http://agravery.com/uk/posts/show/novij-zakon-pro-tov-na-so-zvernuti-uvagu> [in Ukr.]
10. Sarvas M. (2018) Kolonka yurysta: shcho daie novyi Zakon «Pro tovarystva z obmezhenoiu ta dodatkovoiu vidpovidalnistiu» [Column of the lawyer: What gives the new Law «On Limited Liability Companies and Additional Liability Companies»]. URL: <https://dyvys.info/2018/02/20/kolonka-yurysta-shho-daye-novij-zakon-pro-tovarystva-z-obmezhenoyu-ta-dodatkovoyu-vidpovidalnistyu/> [in Ukr.]

11. Stepaniuk O. (2018) Novyi zakon pro tovarystva z obmezhenoiu vidpovidalnistiu: zminy do statutiv nevidvorotni [New Law «On Limited Liability Companies and Additional Liability Companies»: changes to statutes are inevitable]. URL: <http://tgn.in.ua/2018/02/16/novyj-zakon-pro-tovarystva-z-obmezhenoyu-vidpovidalnistyu-zminy-do-statutiv-nevidvorotni/> [in Ukr.]
12. Fomin A. (2018) Nove zakonodavstvo: zminy v rehuliuванні tovarystv z obmezhenoiu vidpovidalnistiu ta tovarystv z dodatkovoiu vidpovidalnistiu [New legislation: changes in regulation of limited liability companies and additional liability companies]. URL: <https://barristers.org.ua/news/nove-zakonodavstvo-zminy-v-reguluvanni-tovarystv-z-obmezhenoyu-vidpovidalnistyu-ta-tovarystv-z-dodatkovoyu-vidpovidalnistyu/> [in Ukr.]
13. Bohrer S. (2007) Merger and Acquisition: Protecting the Rights of Minority Shareholders in Privately Owned Companies. *Insights*. 21 (4), 1.11. URL: https://www.jurists.co.jp/en/publication/tractate/docs/o_070606_sdb.pdf.
14. Sivtsov V. Dosvid inshykh krain: Pro deiaki osoblyvosti pravovoho rehuliuвання tovarystva z obmezhenoiu vidpovidalnistiu v Nimechchini [Experience of other countries: about some peculiarities of legal regulation of a limited liability company in Germany]. URL: <https://cgpa.com.ua/novini/pro-deyaki-osoblivosti-pravovogo-reguluvannya-tovarystva-z-obmezhenoyu-vidpovidalnistyu-v-nimechchini/> [in Ukr.]

Стаття надійшла 06 липня 2018 року
The article was received on July 06, 2018